

staa paa bar Bund her i Landet. Det lader sig meget vanskeligt gøre. Der maa gøres noget for dem. Det er da naturligt, at vi tager Spørgsmaalet op og naar til en Ordning saa hurtig som muligt, saa at vi kan faa gjort noget baade for disse og for dem her i Landet, hvis Kaar er tilsvarende.

Jeg vil betragte Gennemførelsen af Lovforslagene om de kronisk syge, om Invalidere og om Aldersrente som en Slags Afrunding, en Afslutning paa en Menneskealders sociale Lovgivning her i Danmark, idet jeg mener, at da vil Tiden være kommet til at tage alle herhen hørende Spørgsmaal op til ny grundig principiel Overvejelse. Det er det Arbejde, som Landstingsmand Steincke for Tiden, efter Anmodning fra Indenrigsministeriet og med fuld Tilslutning fra Socialdemokratiet, er i Gang med; men det er et Arbejde, der kræver mange Overvejelser, og som der ikke kan tages fat paa straks. Vi kan ikke vente med at afrunde den hidtidige sociale Lovgivning, til alle disse Arbejder er gjorte, saa at vi kan komme ind paa helt nye Principper, blandt andet ogsaa for hele vor Fattigforsørgelse. Der vil gaa nogen Tid, og saa længe kan vi ikke vente med disse Spørgsmaal. Under Krigen har vi ikke haft uheldigere stillede Medborgere end netop Arbejdets Invalidere og de gamle. De arbejdende Arbejdere har dog gennemsnitlig kunnet sætte deres Livsniveau noget op trods Dyrtiden, og er de blevet arbejdsløse, har de dog faaet nogen Hjælp. Men overordentlig vanskeligt stillede har netop disse Mennesker været. Det kender det ærede Medlem sikkert fra sin egen Praksis. Vi Redaktører kender det, i alt Fald Redaktørerne af Arbejderblade; vi ved, at der fra ingen Side er kommet saa mange og saa berettigede Klager, mundtlige og skriftlige, som fra Arbejdets Invalidere, som fra de gamle, under de Dyrtidsforhold, hvorunder vi har levet her. Kommunerne, i alt Fald de mere fremskredne Kommuner, har for de gamle gjort en Del, som de kunde gøre indenfor den gældende Lovs Rammer. Men for Arbejdsinvaliderne har der fra det offentlige Side intet eller saa godt som intet kunnet gøres; de har været yderst uheldigt stillede, de har med Utaalmodighed ventet paa det Øjeblik, da Lovgivningsmagten vilde tage sig af deres Sag. Der er i Virkeligheden slet ingen Tid at spille.

Efter den første Periode i dansk Sociallovgivning, den, der har været en 30 Aar,

en Menneskealder, og som jeg nu mener, vi skal afrunde og afslutte, kommer der, som sagt, nu en ny Periode, hvor vi maa tage alle disse Spørgsmaal op til ny principiel Overvejelse. Men saa vil der efter min Mening komme en tredje Periode, da en stor Del Sociallovgivning, som har været nødvendig under Kapitalismen, kan falde bort som overflødig. Det er den Periode, som vi ideelt længes hen imod og virker for, det er en Periode, hvor der ikke behøves Almiselovgivning af nogen Art, det er en Periode, hvor der heller ikke behøves Arbejdsløshedshjælp af den Art, vi nu kender, det er en Periode, hvor Samfundet indretter sig rationelt, saaledes at en Mængde af de Lidelser falder bort, som nu knytter sig til Frikonkurrencesystemet og det kapitalistiske System. Men det, som skal bære os hen imod et saadant bedre og højere organiseret Samfund, hvor en Mængde af denne Hjælp, enten den rene Statshjælp eller Hjælp til Selvhjælp, kan bortfalde som overflødig, er en Arbejderbefolkning, som bevarer Livstrangen og Livsmodet, bevarer det optimistiske Syn paa Fremtiden, som er nødvendigt, naar man overhovedet skal komme frem.

For mig har *det* altid staaet som Kærnen i al Sociallovgivning, som det ærede Medlem mente, vi ringeagtede, nemlig det etiske, det Moment, at Arbejderklassens Selvfølelse, dens ranke Rygge, som han nævnede, dens Tro paa at kunne komme frem paa lovordnet, fredelig Maade bevares. Forsømmer vi den sociale Lovgivning, bidrager vi til, at vi kommer ind i den Elendighedsudvikling, hvor store Dele af Befolkningen synker ned i et stadig slettere stillet Proletariat. Der er dem, som fra visse Sider bevidst arbejder derfor: jo mere Elendighed, jo mere Anarki, des bedre tror de, det kommende ideelle Samfund vil forme sig. Jeg har lige den modsatte Mening; dette Samfund kommer ikke af sig selv, det kommer os ikke flyvende i Munden som stegte Duer, det kommer ved den arbejdende Befolknings Selvhjælp, det kommer ved den Arbejderbevægelse, som Karl Marx gav sit Løsen, da han sagde, at Arbejdernes Frigørelse maa være deres eget Værk, altsaa ved Selvhjælp fra Arbejdernes Side i alledybste Forstand.

Men for at kunne fuldbyrde denne historiske Mission maa Arbejderklassen have en vis Grad af materielt Velvære, en vis Grad af fysisk, moralsk, intellektuel Styrke; og alle de, som er interesserede